

Handläggare
Eva Stenstam
Telefon: 08-508 31 989**Till**
Kulturnämnden
2021-03-09

Information om Kulan, Kulanfonden och Kulturstöd för unga 2020

Sammanfattning

Kulturförvaltningens arbete för barns rätt till kultur utgår från barn- och ungdomskulturprogrammet Kultur i ögonhöjd. Programmet har fem mål som förvaltningen arbetar med. Denna rapport fokuserar på målet att alla barn och unga i Stockholm har god och likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser samt arbetet med att stödja ungas entreprenörskap inom kultur.

Kulan är en webbaserad utbudskatalog där utvalda kulturaktiviteter erbjuds till reducerat pris, med en så kallad Kulanpremie. Under de senaste fem åren har användningen av Kulanpremien kontinuerligt ökat. Men 2020 blev ett annorlunda år. På grund av pandemin blev det svårt för förskolor och skolor att möta kulturaktörerna som vanligt. Men flera åtgärder genomfördes och en Kulanfond inrättades vilket medförde att 85 procent av stadens kommunala grundskolor genomförde kulturbesök trots pandemin.

Kulanfonden resulterade i att 100 unika kulturaktörer fick uppdrag via Kulanfonden och drygt 170 kulturaktiviteter blev bokade av stadens förskolor och skolor, i stadens samtliga stadsdelar.

Arbetet med barns rätt till kultur förutsätter ett nära samarbete mellan kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen samt stadens stadsdelsförvaltningar. Under 2020 har denna samverkan stärkts ytterligare. Det gemensamma arbetet under pandemin och inte minst arbetet med Kulanfonden blev ett tydligt bevis på detta.

2020 – ett pandemiår

Kulan är ett centralt verktyg i stadens arbete för alla barns rätt att ta del av professionell kultur. Kulan är en webbaserad utbudskatalog där utvalda kulturaktiviteter erbjuds till reducerat pris, med en så kallad Kulanpremie. Det ordinarie upplägget är att Kulanpremien subventionerar med 50 kr på ordinarie biljettpris eller 50 procent av priset vid bokning av hel aktivitet till förskola eller skola.

Under de senaste fem åren har användningen av Kulanpremien kontinuerligt ökat, men 2020 blev på grund av pandemin ett annorlunda år. Men trots alla effekter som pandemin och dess restriktioner haft, så har mycket kulturverksamhet för barn och unga kunnat genomföras.

Kulans besöksstatistik

Totalt har 80 500 kulturbesök genomförts under 2020, en minskning jämfört med 2019 då utfallet var 120 700 besök.

85 procent av stadens kommunala grundskolor har genomfört kulturbesök med Kulanpremien eller Kulanfonden under 2020, vilket är över förväntat resultat.

År	Totalt antal besök
2020	80 500*
2019	120 700
2018	122 400
2017	107 000
2016	103 000
2015	93 209
2014	123 186
2013	106 494
2012	92 790
2011	85 816

* Siffran avser både Kulanpremien och Kulanfonden

Teater är fortsatt den mest populära konstformen. Aktiviteter inom musik samt litteratur och berättande (framförallt författarbesök) har bokats och nått ut väl under året. Cirkus har ökat och ligger nu på samma nivå som dans, som dock har minskat något jämfört med föregående år. Film (framförallt Skolbio) har minskat betydligt under 2020 då den bygger på arbete i klassrummet eller ett besök på biograf.

Under året har förskolor, skolor och kulturaktörer visat en mycket stor flexibilitet och kreativitet vad gäller att hitta alternativa tillvägagångssätt för att barnen och eleverna ska få uppleva professionell kultur. Föreställningar har genomförts utomhus, på förskolans gård eller i parklekar, och barn och unga har fått ta del av kultur digitalt.

Registreringar av nya användare på skolornas filmdatabas (drivs av utbildningsförvaltningen) har ökat med över 100 procent under året i jämförelse med 2019 vilket kan ses som en kompensation för ett tydligt lägre skolbio-resultat. I Farsta genomförde artisten Micaela Gustavsson hela sin förskoleturné utomhus för stadsdelens 1-2 åringar och i Skärholmen gjorde Marionetteatern på samma sätt. 18 teaterföreställningar av och med Mittprickteatern visades på Husby gård och på Rinkeby ungdomsgård för 1000 förskolebarn. En nyproducerad föreställning av Claire Parsons filmades med mycket hög kvalitet och erbjöds stadens skolor digitalt tillsammans med handledning.

Anpassad Kulanpremie

I mars beslutade kulturförvaltningen att genomföra ett antal insatser i samverkan med kulturekreterare i stadsdelarna samt utbildningsförvaltningen. Utifrån den akuta situationen anpassades och kompletterades Kulanpremien med flera åtgärder som syftade till att fortsätta möjliggöra kulturaktiviteter för barn och unga. Följande åtgärder genomfördes:

- Utbetalning av Kulanpremien även för de kulturaktiviteter som förskolor och skolor avbokade på grund av coronapandemin under perioden 1 mars till 15 juni. Kulanpremien har därmed betalats ut till 35 kulturaktörer för avbokade kulturaktiviteter för cirka 11 500 barn.
- Utökad Kulanpremie för kulturaktiviteter på kulturaktörers egna scener. Syftar till att möjliggöra färre personer i salongen och social distansering i publiken.
- Utökad Kulanpremie till 50 procent av aktivitetens pris för uppsökande kulturaktiviteter inklusive workshops på plats på skolan, förskolan eller till exempel parklek. Syftar till att möjliggöra kulturaktiviteter utomhus och i mindre grupper.
- Anpassade kulturaktiviteter till rådande rekommendationer om avstånd, små barn/elevgrupper och utomhusvistelse omfattas av Kulanpremien.

- Kulanpremie för uppsökande kulturaktiviteter under sommarlovet utökades till att även omfatta aktiviteter som ägde rum på helger.

Kulanfonden

Under hösten 2020 förstärkte staden Kulanpremien med 8 miljoner kronor och skapade en tillfällig fond; Kulanfonden. Syftet var att barn och unga skulle få ta del av kulturaktiviteter och att kulturaktörer från det fria kulturlivet skulle få fler arbetstillfällen.

Kulturaktiviteterna erbjöds kostnadsfritt till förskolor och skolor under perioden 15 oktober till 31 december 2020.

Mottagande och resultat

Nyheten om Kulanfonden släpptes den 12 oktober. Erbjudandet började gälla den 15 oktober. Gensvaret från stadens skolor, förskolor och kulturaktörer blev oerhört positivt. På bara en vecka inkom bokningar till ett värde långt över de tilldelade medlen. Erbjudandet om kostnadsfria kulturaktiviteter pausades den 22 oktober med ambitionen att kunna möta den stora efterfrågan och tillgodose alla de bokningar som hade kommit in.

I princip samtliga inplanerade kulturaktiviteter kunde inkluderas i Kulanfonden då även utbildningsförvaltningen och några stadsdelsförvaltningar bidrog med medel till fonden.

Kulanfonden bidrog till att stadens förskolor, skolor och kulturaktörer tillsammans med Kulan kunde kraftsamla för att möjliggöra kultur för förskolebarn och elever trots pågående pandemi. Med ett stort utbud av kostnadsfria alternativ, en omfattande service till bokarna och en tydlig kommunikation från utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna blev trösklarna låga och intresset mycket stort.

Kulanfonden resulterade i att:

- 100 unika kulturaktörer fick uppdrag via Kulanfonden.
- drygt 170 kulturaktiviteter har blivit bokade av stadens förskolor och skolor.
- kulturbesök har genomförts på förskolor och skolor i samtliga stadsdelar.
- totalt har 39 300 förskolebarn och skolelever fått ta del av en kulturupplevelse (ej unika individer).

Förskola	Grundskola	Gymnasium	Totalt
15 110	22 550	1 640	39 300

På grund av det förvärrade smittspridningsläget skärptes restriktionerna vid två tillfällen under projektperioden vilket ledde till att många planerade kulturaktiviteter bokades av, ställdes in eller flyttades fram. Totalt hade kulturaktiviteter för knappt 60 000 förskolebarn och skolelever bokats in.

Ersättning betalades ut till de kulturaktörer som drabbades av avbokningar och förhoppningen är att många av de bokade aktiviteterna ska kunna genomföras under våren 2021.

Insatser på paus

Coronapandemin medförde att flera planerade insatser gentemot friskolor i staden, grund- och gymnasiesärskolorna samt nyanlända fick pausas, men genom bland annat Kulanfonden har trots allt många nya bokare identifierats.

Under 2019 genomförde kulturförvaltningen en utredning i samråd med utbildningsförvaltningen och stadsledningskontoret angående införandet av en kulturpeng. En analys av det befintliga utbudet av professionell kultur som staden erbjuder förskola och skola genomfördes med fokus på Kulan och Skapande skola. Utredningen visade att barn på förskola samt elever på kommunal grundskola nås via befintliga system i hög utsträckning. Det finns dock två tydliga undantag; elever på friskolor samt gymnasieelever. Med anledning av detta planerade kulturförvaltningen att under 2020 bland annat genomföra särskilda informationsinsatser gentemot friskoleaktörer och gymnasieskolor. Coronapandemin tvingade dessa insatser på paus men under 2021 finns insatser planerade på nytt.

Årets förskole- och skolenkät

Enligt Skolenkäten på grundskolan så har 65 procent svarat positivt på frågan om de fått ta del av kulturupplevelser i skolan. Betydligt högre andel är positiva bland elever på lågstadiet (78 procent) jämfört med högstadiets (51 procent). Detta ligger i linje med den statistik som Kulan ger, att yngre barn i större utsträckning får ta del av kultur på skoltid. Vad gäller nöjdheten visar resultatet för elever i åk 5 och 8 på 55 procent. Årsmålet är justerat och gäller nu bara för åk 5 och åk 8, och då frågan inte ställts för åk 2 är jämförelse med föregående år inte möjlig. Motsvarande utfall för åk 5 och 8 för 2019 var 50 procent vilket

visar på en viss ökning bland elever i åk 8. Skolenkäten genomfördes under januari-februari innan coronapandemin.

Vad gäller förskolan är det några stadsdelsförvaltningar som ligger högre, runt 64 procent nöjdhet. Dessa är Skärholmen, Östermalm, Rinkeby-Kista, Hässelby-Vällingby och Spånga-Tensta. Samtliga har anställda kultursekreterare som arbetar strategiskt för kulturupplevelser via Kulan.

Jämfört med 2014 har den totala andelen nöjda elever i förskola och grundskola ökat från 55 procent till nämnda 65 procent.

Kulans webb och filmade samtal

På Kulan har förskolan och skolan, under ett normalt år, möjlighet att välja mellan cirka 450 kulturaktiviteter inom ett brett spektrum av kulturformer. Utbudet på Kulan beslutas av kulturförvaltningen i samråd med en referensgrupp. På Kulan kan därmed pedagoger från skola och förskola enkelt hitta en kulturaktivitet med hög konstnärlig kvalitet som blir ett viktigt inslag i den ordinarie verksamheten.

Under tre år pågår ett tekniskt utvecklingsprojekt i samarbete med utbildningsförvaltningen och externa leverantörer. Detta i syfte att ytterligare öka användarvänligheten på Kulans webbplats och därmed möjliggöra ännu fler kulturmöten för barn och unga. Under 2020 kunde den tekniska utvecklingen fortsätta enligt plan och en smyglansering av en ny hemsida skedde under sommaren. Det var en stor fördel att den nya hemsidan var publicerad när Kulanfonden lanserades. Arbetet fortsätter under 2021.

Under 2020 fanns ingen möjlighet att arrangera inspirationsdagen Kolla Kultur som därför ersattes med ett antal filmade samtal om kulturens möjlighet att fördjupa undervisningen i skolan. Förskolornas inspirationsdag blev ett filmat samtal om lekens betydelse för barns utveckling och hur kulturprogram kan vara en viktig del i arbetet för pedagogerna.

Författarbesök i skolan

Som en del av Kulans arbete ingår även den särskilda satsningen *Läsning pågår* som vänder sig till stadens skolor i årskurs 5, 8, gymnasiet samt grundsärskola. Drygt 7 600 elever fick under året ett författarbesök i klassrummet. Detta är en minskning jämfört med föregående år, som har skett huvudsakligen i årskurs 5 och 8. I grundsärskolan ökade antalet klasser som bokade ett

författarbesök, dock från låga nivåer. När det gäller friskolor ökade antalet elever i årskurs 5 och på gymnasiet. Författarbesök som ägde rum från och med den 15 oktober omfattades av Kulanfonden. Utöver författarbesök i skolan erbjuder Kulan även friskolor i staden besök av bilderboksförfattare. Under 2020 ingick drygt 1 700 barn i satsningen.

Kulturstöd för unga

Sedan 2003 har kulturförvaltningen fördelat Kulturstöd för unga. Stödet, ett stipendium på upp till 10 000 kronor, syftar till att ge barn och unga mellan 10 och 25 år möjlighet att förverkliga sina egna idéer och skapa kultur på sina egna villkor.

För att möjliggöra extra många aktiviteter som initieras och drivs av ungdomar har en stor del av Kulturstöd för ungas budget fördelats ut på ett nytt sätt under 2020. Medel fördelades till aktörer i staden med stor kunskap och erfarenhet av ungas eget skapande. Några aktörer var stadsdelsförvaltningar, merparten var samlingslokaler eller andra aktörer inom civilsamhället. 19 projekt runt om i staden beviljades medel för allt från workshops, kurser och events. Alla aktiviteter hade ungdomars eget skapande och egna initiativ i fokus. Arbetet under sommaren och hösten visade på ett nytt sätt att nå ut brett och effektivt med stöd till ungas eget skapande.

Stipendieformen Kulturstöd för unga har under en längre tid visat att den inte når sitt syfte och möter inte de krav som finns på hantering av offentligt stöd vad gäller uppföljning och redovisning. Förvaltningens bedömning är därför att stöd till ungas eget skapande och talangutveckling behöver hitta en ny form. Inom målgruppen unga sker förändringarna snabbt. Behov och förutsättningar för ungas deltagande i kulturen måste ständigt ses över. Under de senaste åren har det skett förändringar i såväl konstnärligt innehåll som i kulturkonsumtion, samt i vilka kanaler unga producerar och tar del av konst och kultur. Arbetet med att se över hur ungas egna kulturprojekt kan stöttas allra bäst sker under 2021. Parallellt kommer medel även detta utredningsår att fördelas till aktörer som arbetar direkt med ungas skapande.

Robert Olsson
Kulturdirektör

Patrik Liljegen
Chef kulturstrategiska staben